

Život a prostředí muslima, muslimské realie

Kurz: Islám (RLA08) Ústav religionistiky MUFF Brno
Attila Kovács

Literatura

- BOWEN, Donna Lee & EARLY, Evelyn A. (eds.), *Everyday Life in the Muslim Middle East*, Indianapolis - Bloomington, Indiana University Press, 2002.
- DENNY, Frederick M., *Islám a muslimská obec*, Praha, Prostor, 1998.
- İLKKARACAN, Pinar (ed.), *Deconstructing Sexuality in the Middle East*, Burlington, Ashgate, 2008.
- MALECKÁ, Jana, *Narození, svatba a pohřeb v sunnitském islámu*, Brno, Masarykova univerzita - Filozofická fakulta - Ústav evropské etnologie, 2014.
- OSTŘANSKÝ, Bronislav (ed.), *Smrt, hroby a záhrobí v islámu*, Praha, Academia, 2014.
- SMITH, Jane Idleman & HADDAD, Yvonne Yazbeck, *The Islamic Understanding of Death and Resurrection*, New York, Oxford University Press, 2002.

Islám jako životný styl

- Islám je ortopraktické náboženství je pro svoje vyznavače životným stylem, muslimové se můžou řídit náboženskými doporučeními a příkazy (podobně jako v judaizmu).
- Cílem života a manifestaci důvěry k Bohu je: „konání dobra a odmetání zla“ (*al-amr bi 'l-ma'rúf wa 'n-nahj 'ani 'l-munkar*).
- Muslimové by měli kráčet v tomto duchu po „přímé cestě“ (*as-sirát al-mustaqím*).
- Proti dobru stojí zlo, které bude v souladu s Boží spravedlivostí (*ʿadl*) na posledním soudu.

Životní zastávky muslima

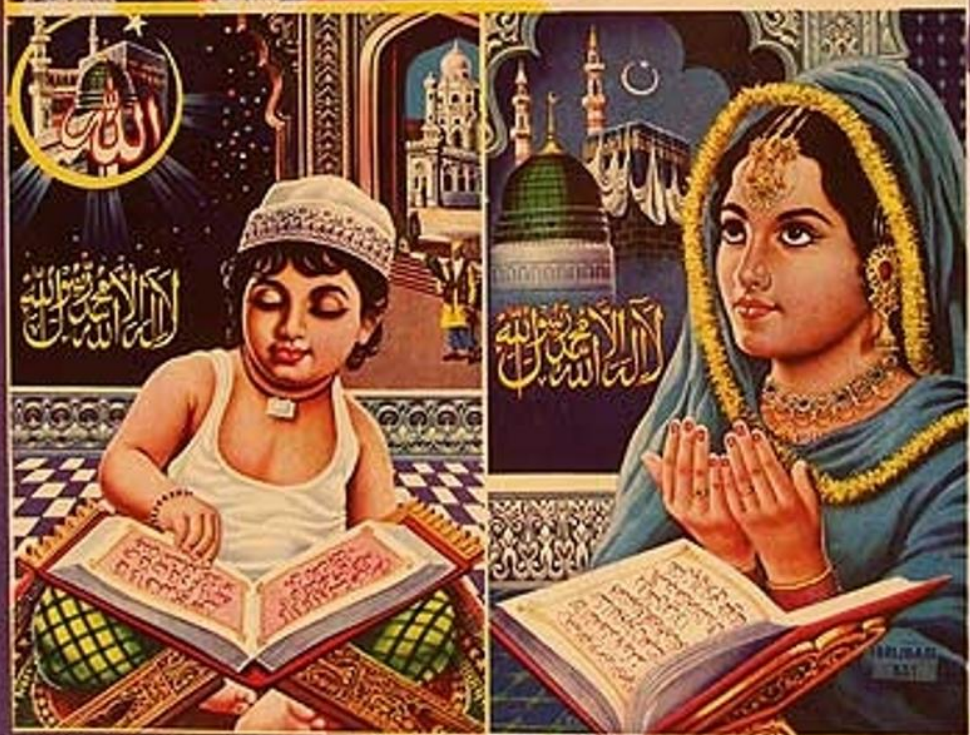
Narození

- Magické praktiky před i kolem narození, dávají se různé amulety a talismany jako matce tak i dítěti.

- Dítěti se do pravého ucha pošeptá výzva k modlitbě (*adhán*) a pak do levého ucha začátek modlitby.
- Chlapcům se stříhají vlasy a pod., zpravidla týden po narození se dává jméno.

Obřízka

- Obecně rozšířený zvyk na Blízkém východě a v Africe nejen mezi muslimy, navíc u některých muslimů (např. Iránu) to tak rozšířené není. Zpravidla mezi 7-12 rokem. Je to symbolický akt plnoprávnosti a členstva v komunitě. Někdy i u děvčat (v Africe).

Ben Deniz

Ağzeme Muruvvetin Oğlu Deniz
Deryanın Kardeşi Deniz
Saçları Sarı, Gözleri Mavi Deniz
Sünnetime Gelirseniz
Bizi Mutlu Edersiniz...

Dünya: Sayın Office
Tel: 0224 5122751

Ben Deniz

Annisi & Babası
Mürüvvet & Ağzem Alkan

Oğullarımız

ÖMER FARUK & MEVLÜT TAHİRİMM

Sünnet Merasimlerinde Sizlerde Aramızda
Çörmekten Mütlük Duyoruz.

Büyükbabası & Büyükbabası
Rabia - Ömer AKÇAN

Annisi & Babası
Meral - Mithat AKÇAN

Mevlüt: 31/07/2010 Saat 16:00-17:00 arası

Gezi: 31/07/2010 Saat 17:30 -18:00 arası

Yemek: 31/07/2010 Saat 18:00-20:00 arası

Düğün-Kıyma: 31/07/2010 Saat 20:00-24:00 arası

Adres: Süleyman Çelebi Mah. Dosteli Cad. Denizkent Sit.
No 18/4-8 Konya / Selçuklu

Tel: 0542 592 82 51 - 0536 776 36 03

Svatba a manželství

- Na základě *hadíthu* manželství je „půlka náboženství“.
- Je to právní akt uzavřený mezi dvěma rodinami zpravidla před *qádím* nebo *imámem* místní mešity nebo i jiným veřejným činitelem.

- Určuje majetkové poměry a zavazuje k vzájemnému respektování manžela a manželky. Výkupné za nevěstu (arab. *mahr*, tur. *kalim*) je „umrtveným“ majetkem nevěsty a ne její rodiny, je to sociální pojistkou pro případ rozvodu.
- Za určitých podmínek je možné mít teoreticky současně maximálně 4 manželky, ale každá by měla mít zabezpečené „rovný díl“ ze svého muže. Prakticky je to zakázané ve většině muslimských zemí.
- Instituce dočasného manželství (na dobu určitou) *mutʿa* existuje v ší'itském islámu dodnes.
- Rozvod (*taláq*) je považované za „největší možné zlo“ ale je povolený.

Írán, 19. stol.

Malajsie

Syrská svatba, utečenecký tábor Turecko

Svatební výzdoba henou

Svatba
jordánské-
ho prince
Hamzu a
princezny
Basmy.

■ Rozvod (taláq)

CB _____

DATE _____

APPLICATION TO FILE FOR A ISLAMIC DIVORCE (DISSOLUTION / KHULA / TALAQ)

(Please read carefully and complete all sections of the form in capital letter, otherwise we shall return the form.)

Wife Details	Husband Details		
1. Name : _____	1. Name : _____		
2. Address : _____ _____	2. Address : _____ _____		
_____ Post Code _____	_____ Post Code _____		
Tel (Home) _____ Mob _____	Tel (Home) _____ Mob _____		
E-Mail _____	E-Mail _____		
3. Date & Place of Birth: _____	3. Date & Place of Birth: _____		
4. Nationality & Status : _____	4. Nationality & Status : _____		
5. Date & Place of Islamic marriage : _____			
6. Date & Place of Civil Registration in the UK: _____			
7. Amount of Dower (Mahr) Agreed: _____			
a) How much has been paid _____			
b) How much has deferred _____			
8. Have you received any jewelry/ Land/ Money from your husband, please provide details: _____ _____			
9. Main reason for asking Divorce: _____ _____			
10. Have you been married before? Yes ☐ No ☐			
If yes, please provide proof of your previous Divorce Certificate _____			
11. Details of children from <u>this</u> marriage			
Name	Age	Name	Age
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
12. Date Since complete separation from husband _____ Please read section D for information.			
13. Have you applied for Civil Divorce? Yes/ No If yes, date of decree absolute, if applicable: _____			
If No, please read section A and if applicable consult your solicitor: _____			
14. Did your husband defend the divorce petition in court? Yes / No if No, Send copy of D10 form _____			
Note: Marriages which take place abroad and, are recognised by the relevant law of the land, are recognised by the English law as a legal marriage.			
DECLARATION			
I have read Section A, B, C, D before submitting the form. I testify in the name of Allah (SWT) that the information which has been given is true.			
Signed: _____ Dated: _____			

وطلنت انه قد انطلق فارسلت الى مدققها فاعلمته دما به وانه غير
راجع اياما فبات عندها فيدناهما معا حدتان وبعينه بما
تعلان فاه علم ومد رحله مخرجنا من تحت السرير فظرت المراه
لارحله فسارت مدققها

الت له سلمي وقل انا احب اليك ام زوجك وارفع صوتك فعمل
تله وما سو الك عن هذا الامر طنت ان احد من الامر احب

المنقولة قال الراوي فاتبعنا ما قال وقلنا وقال فصرَبَ اللهُ علي الآذانِ فأفرغ السنَّة

Smrt a pohřeb

Průběh pochování (džináza):

- Pokud je to možné je nutné vyslovit vyznání víry (*šaháda*) před smrtí.

Mrtvy

- (1) se umyje,
 - (2) zabalí se do pohřebního rubáše
 - (3) ponesou ho v průvodu do mešity, kde
 - (4) se nad ním koná modlitba za mrtvého a potom
 - (5) se pochová bez truhly s tváří otočený k Mekce.
- Obvykle se nestaví nad ním veliký pomník a nemělo by se za něho příliš truchlit.
 - V případě mučedníků je to mírně jinak.

Smuteční výzdoba, Gílán (Irán)

Smuteční pochod, Gáza

Modlitba nad mrtvými, Gáza

Kamenné stoly pro nebožtíky u mešity Fátih, Istanbul

نَبْرُودَجَ اللَّوْمِ وَقَالَ هَلْ تَرَى الْيَوْمَ فَنِي لَا يَمُوتُ الْقَوْمَ مَتَى مَا دَسْتَهُ تَمَّ

Položení
nebožtíka
do hrobu,
Irák,
13. stol.

فَقُلْتُ لَهُ بَعْدَ ذَلِكَ أَيُّ شَيْخِ النَّارِ وَزَامِلَةَ الْعَارِ فَمَا مَثَلُكَ فِي طَلَاوَةِ عَلَانِيَتِكَ وَخَبِيئَةِ

Hřbitov, Fez

الله
 فاطمة

EL FATIHA
 SEYYİT HASAN KIZI
VAHİDE GÖRENTAS
 1324
 25 02. 1944

Hrob s dvojitým datováním, Van (Turecko)

Osmancké ženské hroby, 16. stol., Istanbul

Hřbitov, Jeruzalém

الفاخرة
التي بناها السيد
الشريف ابراهيم
الذي بناها ارضه
مرضيه فان ارضه
في عبادي
والذي بناها
ضريح المرحوم
حليمه الراسمي
التي بناها في
الوقفة في
١٩٧١.٢.٢٧

الفاخرة
شريح المرحوم
حسن
ولدت ١٩٥٢/١/١١
توفيت ٢٠٠٨/١/١٥
ب. ا. ا. ا.

الفاخرة
شريح المرحوم
صبيح عمر حسن
ولدت ١٩٥٢/١/١١
توفيت ٢٠٠٨/١/١٥
ب. ا. ا. ا.

الفاخرة
شريح المرحوم
عبدالله
الذي بناها ارضه
مرضيه فان ارضه
في عبادي
والذي بناها
ضريح المرحوم
حليمه الراسمي
التي بناها في
الوقفة في
١٩٧١.٢.٢٧

الفاخرة
المرحوم
عائده حملا
توفيت ١٩٧٦/٦/١٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 فَبَايَةَ بِنْتُ مُحَمَّدٍ
 تُوِّفِيَ يَوْمَ الْاَرْبَعَاءِ 1 رِبْعِ الْاَنْوَالِ
 2 حُدَّ حَتْمًا 2014 تَحْتَهَا اللَّهُ بِ
 سَعْدَةٍ وَاسْكُنْهَا فَسَبِّحْ حَمْدَاتِ
 نَائِلَتِ وَأَنَا إِلَيْهِ مَرَّاجِعُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 يَا أَيُّهَا النَّفْسُ
 بِنَعِيْسِهَا التَّاسِيَا
 التَّمَنِّيَةُ ارْجِعِي
 الْيَوْمَ الْاَرْبَعَاءِ
 4 أَرْبَعَاءِ 2001
 مَرْفِيَّةُ فَادْ خَلِي
 مَوْلَاتِي 10 مَحْرَم
 فِي عِمَادِي رَضِيَّةِ
 1422 تَحْتَهُ
 اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ الرَّسِيَّةِ
 آمِينَ
 عَدَدُ اللَّهِ الْاَلْبِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 الْمَلِكِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 عَمَّا النَّفْسِ
 سَمَاءُ رَجِي إِلَى
 فِي 29-6-1956
 رَضِيَّةُ رَضِيَّةُ
 تَمَنِّيَةُ 2 يَوْمِ 5 مَحْرَم
 تَلِي فِي عِمَادِي
 22 مَوْلَاتِي
 3-11-2001
 حَمْرَهُ الْاَلْبِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 لَيْتِ دَاعِيِي رَبِّي الرَّحْمَةِ
 يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الطَّمَنِّيَّةُ
 كَحَاجَةِ مَنَافَةِ كَرِيْمَانِ
 ارْجِعِي إِلَى رَبِّي
 حَيْثُ وَاقِعَتِ النَّيَّةُ يَوْمِ
 رَضِيَّةُ مَرْضِيَّةُ
 الْاَرْبَعَاءِ 14 مَحْرَم 1422
 مَوْلَاتِي
 فَاوْخِي فِي عِمَادِي
 وَأَوْخِي جَنَّتِي

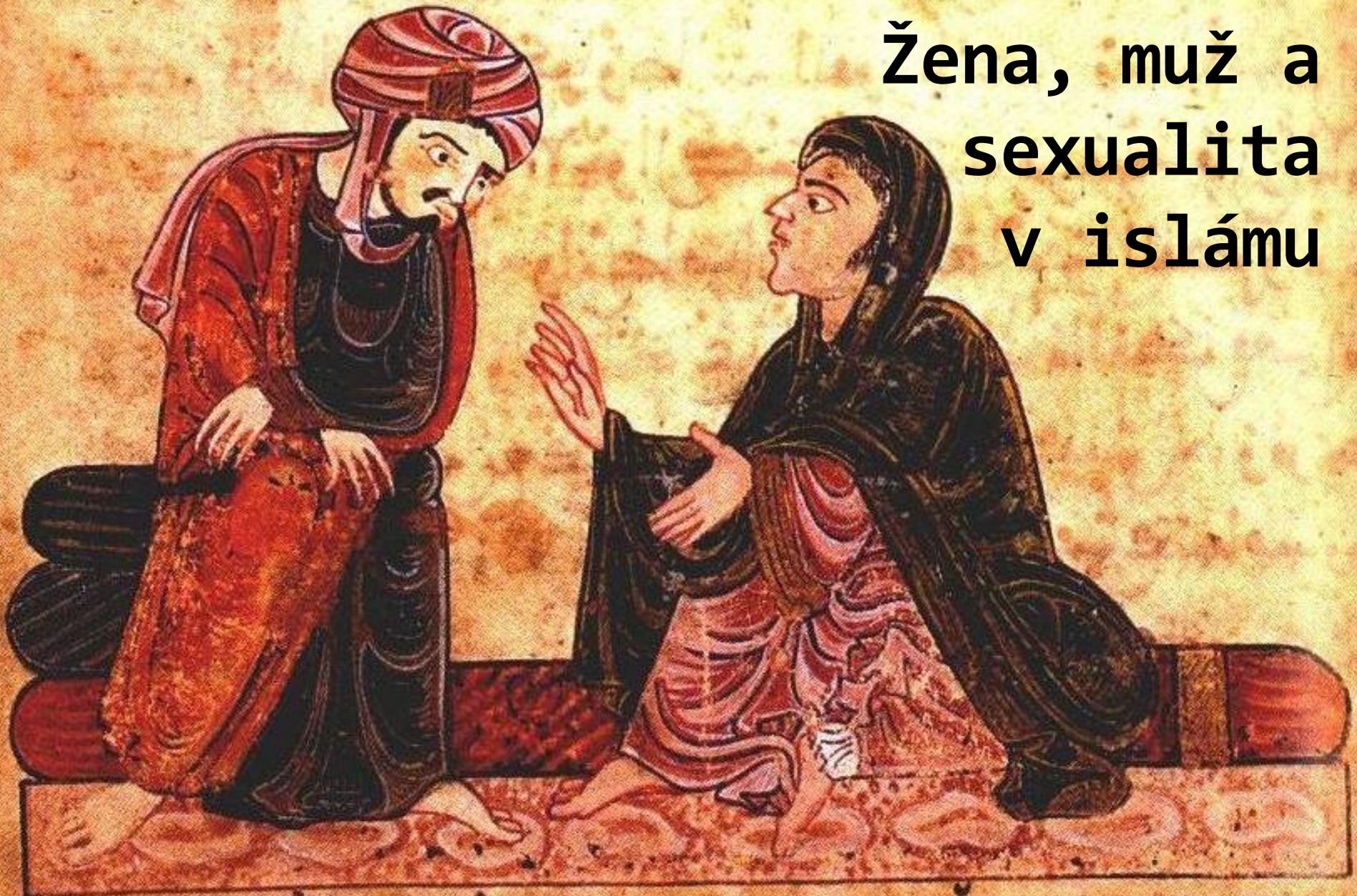
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 لَيْتِ دَاعِيِي رَبِّي الرَّحْمَةِ
 يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الطَّمَنِّيَّةُ
 كَحَاجَةِ مَنَافَةِ كَرِيْمَانِ
 ارْجِعِي إِلَى رَبِّي
 حَيْثُ وَاقِعَتِ النَّيَّةُ يَوْمِ
 رَضِيَّةُ مَرْضِيَّةُ
 الْاَرْبَعَاءِ 14 مَحْرَم 1422
 مَوْلَاتِي
 فَاوْخِي فِي عِمَادِي
 وَأَوْخِي جَنَّتِي

Hřbitov, Rabát

Hřbitov Golestán-e šohadá, Isfahán

Žena, muž a sexualita v islámu

مَرَاتِ عَرَامِي فَاسْتَمَلْتُ مَرَامِي كَمَثَلِ انْمَالِ الْعَادِيَاتِ الْمَوَارِعِ

- Žena a muž jsou jsi z náboženského hlediska rovni, neplatí to ale pro jich společenské a právní postavení. Jsou podřízené mužům (otec, bratr, manžel).

„Ženy vaše jsou pro vás polem; vcházejte tedy na pole své, odkud chcete, však učiňte předtím něco pro duše své a bojte se Boha a vězte, že se s Ním setkáte! Oznam tuto zvěst radostnou věřícím!“ (2:223)

Sexualita v prorocké tradici

- „... Prorok (mír s ním a požehnání) zřekl: Tři věci jsou pro moje oko nejmilejší z tohoto světa: dobré vůně, něžný sex a modlitba.“
- „Když se manžel popívá na svou manželku a ta se podívá na něho, Bůh se na nich zahladí s milostí; když se chytí za ruku jejich hříchy odjedu od nich mezi prsty; když se spolu milují stojí kolem nich anděli od země až k obloze. Slast a touha jsou krásné jako hory. Když manželka otěhotní její odměna [od Boha] bude jako [odměna] za půst, modlitbu a *džihád* [spolu].“

Sexualita jako součást náboženské praxe (*ibáda*)

- Sexualita v isláme je chápána v celku pragmaticky a pozitivně (bez koncepce dědičného hříchu).
- Islám chápe bezdůvodnou absenci sexuálního života (*ílá*), umrtvování těla nebo celibát negativně.
- V islámu sex je ideální způsob komunikace mezi manželem a manželkou, ale to jenom pokud podléhá určitým pravidlům.
- Může probíhat jenom v rámci „legitimního vztahu“.
- Sexuální akt se začne s zbožným předsevzetím (*níja*) a ve „jménu Božím“ (*bismalláh*).

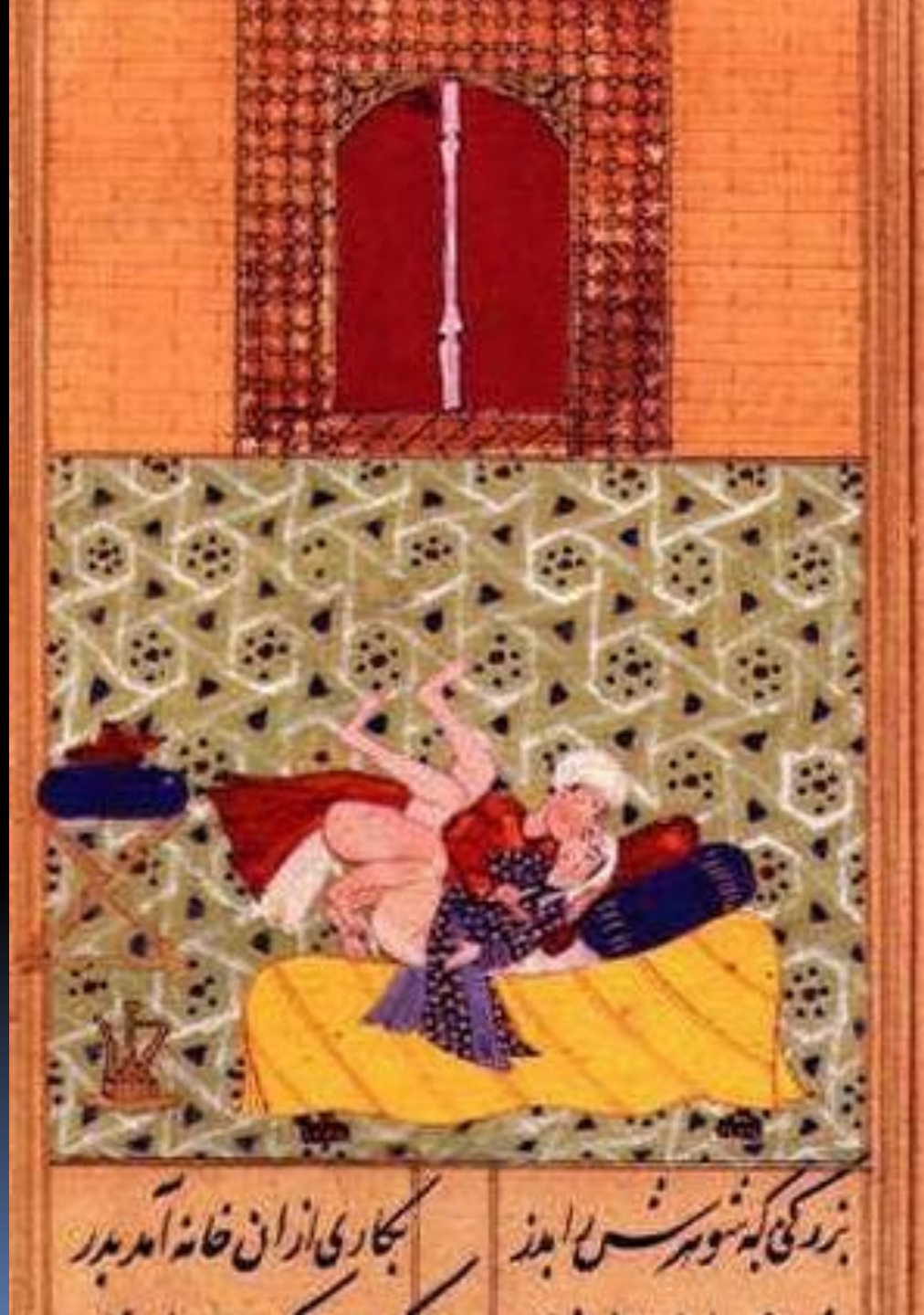
- V sexuálním životu se dává přednost mužům.
- Sexuální svoboda žen se limituje absolutní požadavkou jejich poslušnosti a pokory.
- Žena by neměla odmítat sexuální styk, i když se svým chováním by k němu taky neměla muže ani podněcovat.

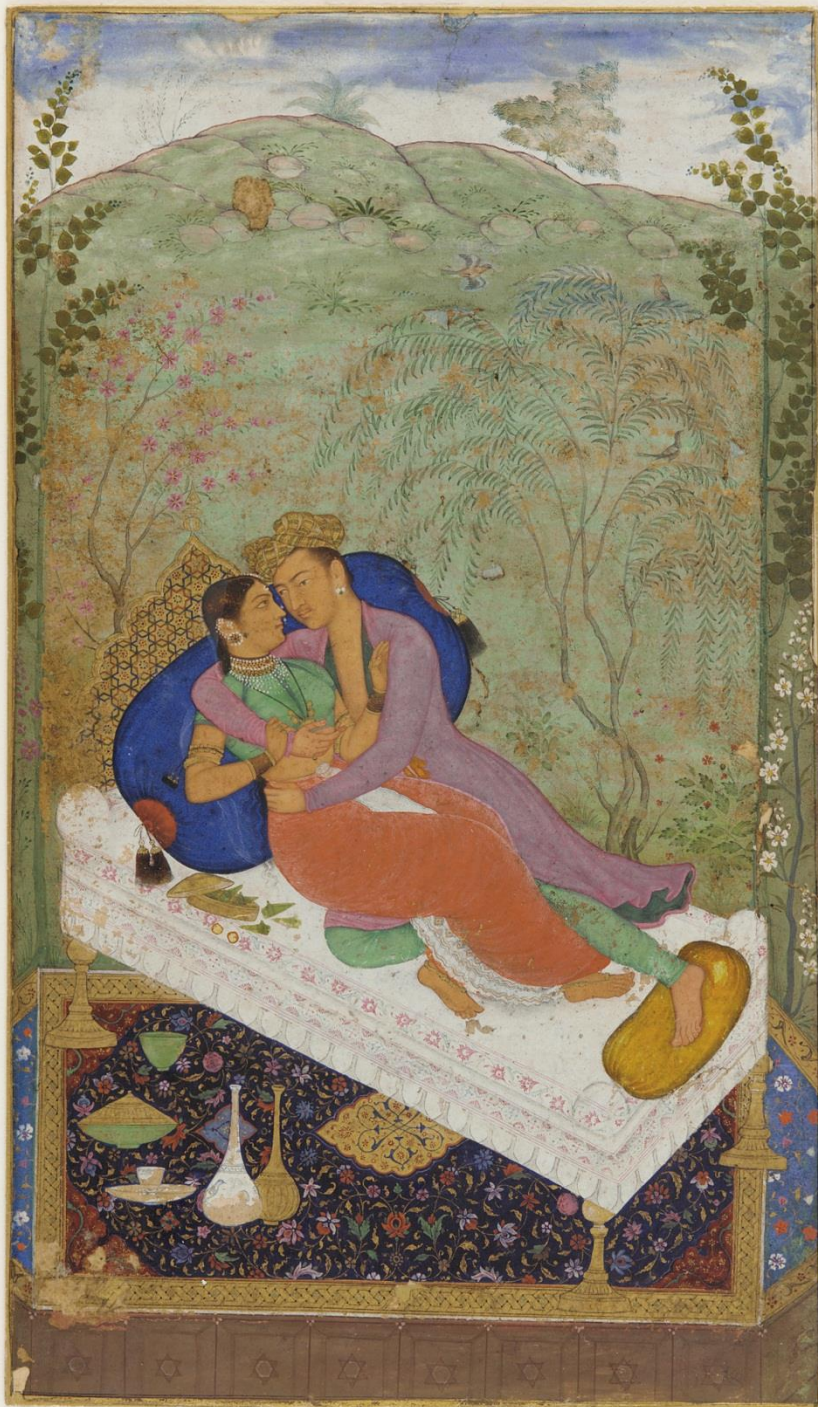

- Ne však každý chápe sexuální roli žen jako pasívní: Abú 'l-Hamíd al-Ghazálí (z. 1111) vidí ženu jako „iniciátorku“ a muže jako „oběť“ sexuálního aktu.
- Žena v sebe skrývá vlastnosti obsáhnuté ve výrazu *fitna*, ktorou se dá přeložit jako pokušení, zvod, zmatek ale též blud, rozvrat a rozkol.

- Sexuální praxe v islámském pojmání se zakládá na reciprocitě muže a ženy a na jejich (jak u žen tak u mužů) legitimním nároku na vzájemné sexuální uspokojení a naplnění svých sexuálních tužeb, např. pokud jde o orgasmus.

- Sexuální zákaz platí například během ramadánského půstu (*sawm*) nebo velké poutě (*hadždž*) a podobné zákazy platí pro dobu menstruace, a šestinedělí.
- Před- a mimomanželský sexuální život, nevěra apod. jsou nepřípustné a zakazované.

- Platí taky zákaz homosexuálních vztahů a to jako mezi muži (*lútíja*) tak i mezi ženami (*siháqíja*).

- Platí i zákaz jako orálního tak i análního aktu.

- Zakázané jsou taky různé formy onanie (*istimnán*), sodomie (*liwát*) a bestiality (*wahšíja*).

- Jsou to však jenom teoretická pravidla, sexuální chování a praxe muslimů se různí.

Tělo, nahota a zahaľování

- Jak ženy tak i muži by měli být vhodně oblečeni.
- Za nahotu u mužů platí vše mezi pupkem a kolenem, u žen můžou být nezakryté ruky, chodidla a tvář.

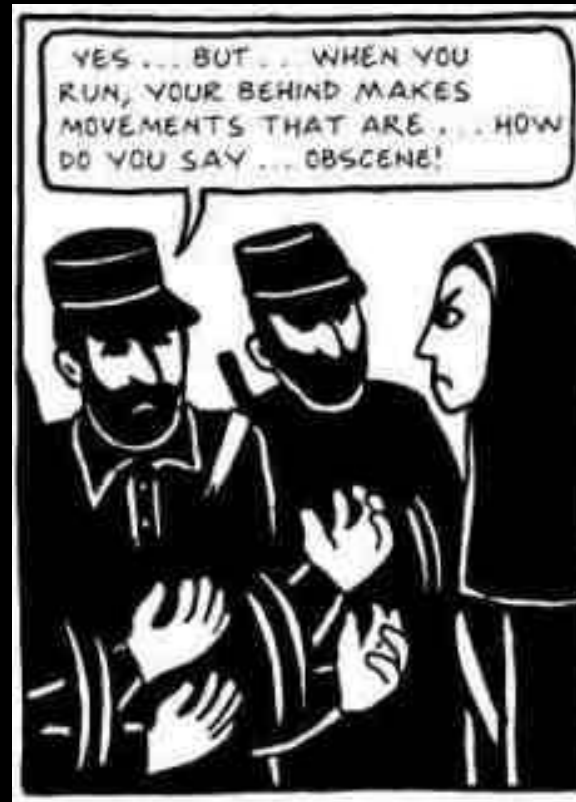

DEAN KAHN FOR
VERSACE

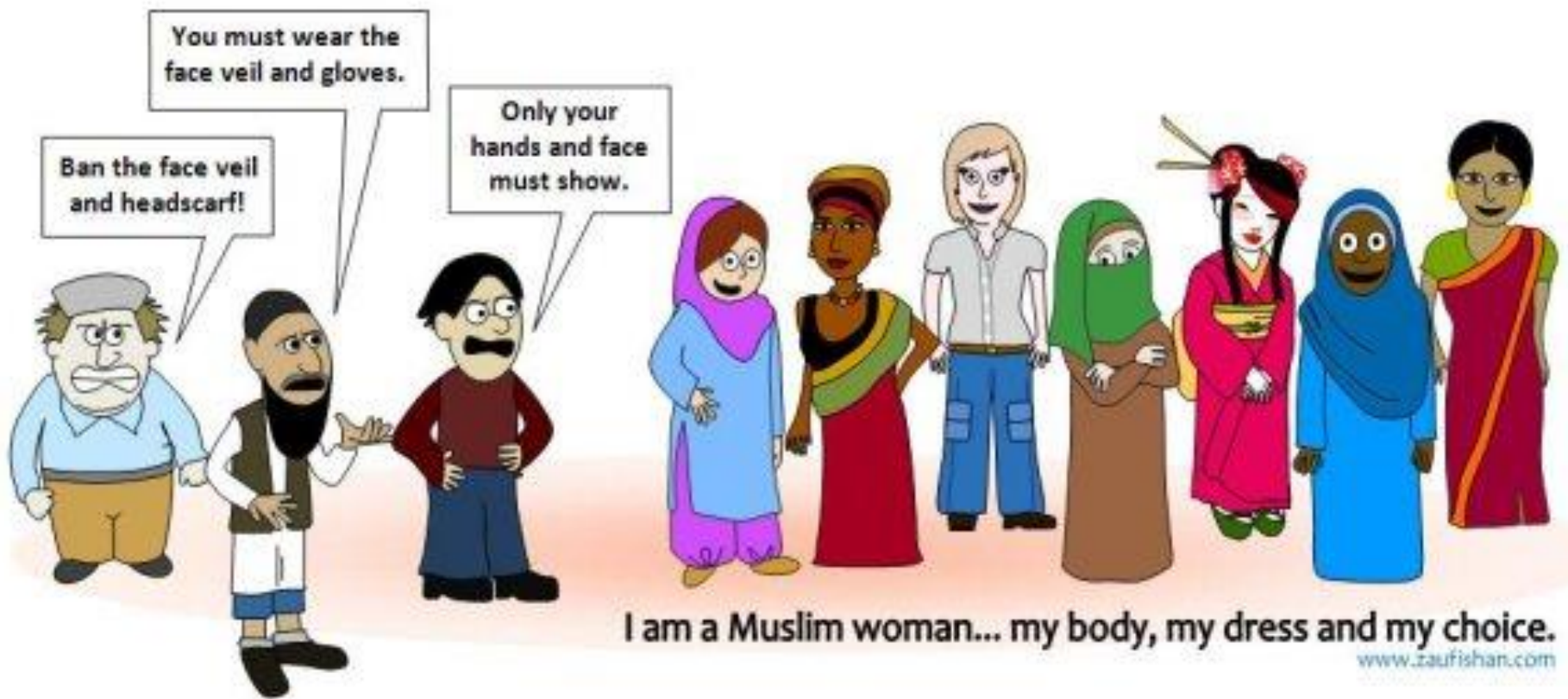
- Platí to na veřejnosti, v případě cizích mužů a žen, ne však v rodině. Platí výrazná rodová segregace.

- Cílem zahalování v islámu je aby ženy přestali být vnímané na veřejnosti jako sexuální objekty, jako i ochrana jejich soukromí, důstojnosti a cti.
- Může to ale být i nástrojem kontroly a omezování žen ze strany mužů.

Islámské oblečení

- Typy oblečení se liší jak v jednotlivých krajinách tak i podle dogmatického typu či směru výkladu islámu a to jako u žen tak i u mužů.

Mužské islámské oblečení

- *Takíja* (arab.), *tekke* (tur.), *topi* (hind.) – „čepička“

Ženské islámské oblečení

abája (nebo podobné dlouhé šaty)

hidžáb („šatka“, pokrývka hlavy)

al-amíra (pokrývka hlavy a ramena)

niqáb

(závoj,
pokrývka
tváře)

haik (severoafriická podoba závoje)

čáďor („plášť“ iránských žen)

burqa (tradiční oděv
afgánských žen)

Burqini a sportovní oblečení

Palestinské venkovanky, Jeruzalém

Kurdky z východní Anatólie

Mladá Egyptanka na demonstraci, Káhira

Marocké ženy, Dár al-Bajdá (Casablanca)

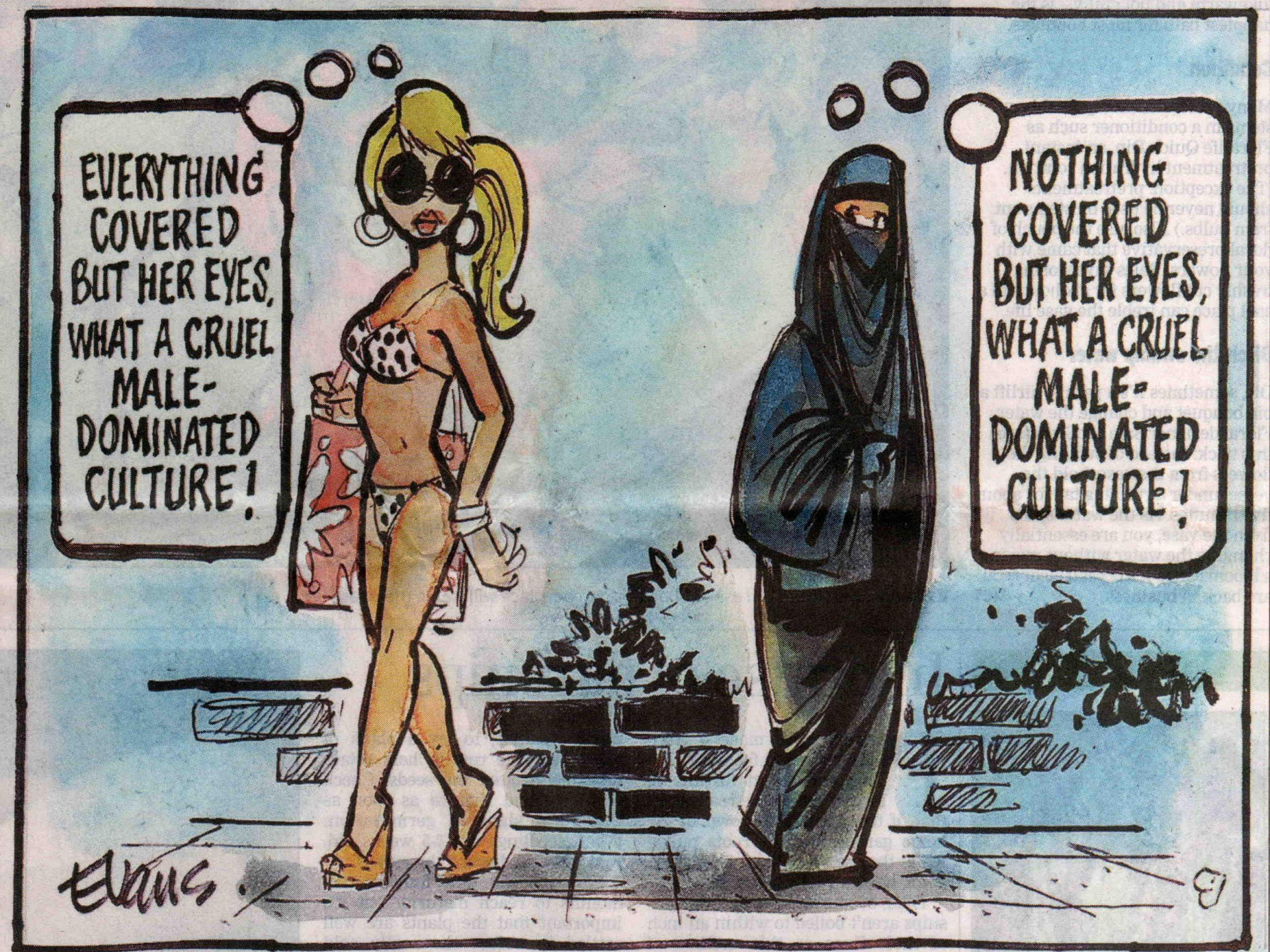
Pilotky jordánské armády, Ammán

- Turecké demonstrantky, Istanbul

- Americké muslimky, New York

EVERYTHING
COVERED
BUT HER EYES,
WHAT A CRUEL
MALE-
DOMINATED
CULTURE!

NOTHING
COVERED
BUT HER EYES,
WHAT A CRUEL
MALE-
DOMINATED
CULTURE!

Elias

Islámský kalendář a reálie

- Islámský kalendář (podle hidžry, *hidžrí*) je lunární, má 12 měsíců po 29 a 30 dnů, no existuje i solární podoba této kalendáře (Irán a Afganistan).

2019 je v lunární *hidžrí* r. 1440 a solární *hidžrí* r. 1397

- Islámské měsíce jsou nasledovné:

1. Muharram

2. Safar

3. Rabí al-awwal

4. Rabí ath-thání

5. Džumádá al-úlá

6. Džumádá al-áchira

7. Radžab

8. Ša'bán

9. Ramadán

10. Šawwál

11. Dhú'l-Ka'da

12. Dhú'l-Hidždža

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
	1 25	2 26	3 27	4 28	5 29	6 1
7 2	8 3	9 4	10 5	11 6	12 7	13 8
14 9	15 10	16 11	17 12	18 13	19 14	20 15
21 16	22 17	23 18	24 19	25 20	26 21	27 22
28 23	29 24	30 25				

Islamic Important Dates in April

Event	Hijri Date	Day	Christian Era Date
Isra' Mi'raj	27 Rajab 1440 H	Wednesday	03 Apr 2019
Start of Sha'ban	1 Sha'ban 1440 H	Saturday	06 Apr 2019
Sunnah Fasting Yaumul Bidh	13 Sha'ban 1440 H	Thursday	18 Apr 2019
Sunnah Fasting Yaumul Bidh	14 Sha'ban 1440 H	Friday	19 Apr 2019
Nishfu Sha'ban	15 Sha'ban 1440 H	Saturday	20 Apr 2019

muslimské svátky:

- 1. Muharram – nový rok, odchod (*hidžra*) Muhammada z Mekky do Jathribu (Medína)
- 10. Muharram – *Āšūra*: ší'itská připomínka zavraždění imáma Husajna u Karbalá
- 12. Rabí al-awwal – *mawlíd*: narozeniny proroka Muhammada, u ší'itů je to 17. Rabí al-awwal

- 27. Radžab – *lajlat al-isrá wa l-mir'ádž*
(noc vystoupení M. do nebes)
- Ramadán: měsíc půstu
27. Ramadán – *lajlat al-qadar*
(noc osudu), v noc ve které se vyplní přání a určuje se osud všech lidí na příští rok.
- 1. Šawwál - *‘íd al-fitr*
(tur. *küçük bayran*, malý svátek), svátek ukončení půstu po měsíci Ramadán
- 8.-13. Dhú'l-Hidždža – velká pouť (*hadždž*)
- 10.-13. Dhú'l-Hidždža - *‘íd al-adhá* nebo *‘íd al-kabír*
(svátek oběti nebo velký svátek, tur. *büyük bayran*), ukončení *hadždž*.